

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ
“БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН” 2025 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

*Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-000005A
Регистрийн дугаар: 3863689*

Хянасан:

Төв аймгийн БОАЖГазрын мэргэжилтэн:С.Эрдэнэцогт

Биелэлтийг тайлагнасан:

“Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн байгаль орчны мэргэжилтэн: А.Дүүрэнбаяр

2025 он

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Гарчиг

1. ОРШИЛ	4
2. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	4
3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	6
3.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	6
3.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	7
3.3. Газрын хэвлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	8
3.4. Ургамал, амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалах аргууд	9
4. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	9
5. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	10
6. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	10
7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
8. ОСОЛ, ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
9. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	12
10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	13
11. АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР БИЕЛҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ	14
12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 14	
13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	15
14. ДҮГНЭЛТ	15-16

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Зургийн жагсаалт

Зураг 1 Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайн байршлын зураг	6
Зураг 2 Ажилчдын хотхон	6
Зураг 3 Цэвэр ба бохирын нуурнаас дээж авч буй байдал	8
Зураг 4 Агаарын тоосжилт хэмжилт хийж байгаа байдал	8
Зураг 5 Талбайд мод тарьж байгаа нь.....	9
Зураг 6 Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	10
Зураг 7 Ажилчдын хотхон, засварын талбайгаас хөрсний дээж авч байна	14

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1 Талбайн булангийн цэгүүдийн газарзүйн солбилцол /MV-000005A/	4
Хүснэгт 2 Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	6
Хүснэгт 3 Усан орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	7
Хүснэгт 4 Газрын хэвлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	8
Хүснэгт 5 Ургамал амьтны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт	9
Хүснэгт 6 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлт	12
Хүснэгт 7 Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө болон биелэлт	14

Хавсралтын жагсаалт

Хавсралт 1 Ус ашиглах зөвшөөрөл	18
Хавсралт 2 Гүний худгийн усны дээж шинжилгээ MNS 0900:2018	19
Хавсралт 3 Технологийн усны дээж шинжилгээний дүн	20
Хавсралт 4 Ус ашиглах гэрээ.....	21-25
Хавсралт 5 Усны төлбөр төлсөн баримт.....	26
Хавсралт 6 БО –ны нөхөн сэргээлтийн барьцаа 50% төлсөн баримт	26
Хавсралт 7 Уурхайн хотхоны хөрсний дээж шинжилгээний дүн	27
Хавсралт 8 Агаарын дээжний шинжилгээний дүн.....	28
Хавсралт 9 Хог хаягдлын гэрээ	29-30
Хавсралт 10 Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт.....	30
Хавсралт 11 ТЭЗҮ хүлээж авсан тушаал, дүгнэлт	31-35

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

ОРШИЛ

Манай компани нь байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, байгалийн унаган төрхийг аль болох хадгалах, биологийн нөхөн сэргээлтийг стандартын дагуу өндөр түвшинд хийж гүйцэтгэх бодлого баримталж, байгаль орчны бодлого зорилтод нийцсэн арга хэмжээнүүдийг авч, биелэлтийг ханган ажилладаг. Үүнд:

- ★ Байгаль орчны бохирдолтоос сэргийлэх, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглах зорилгоор байгаль орчинд учрах сөрөг нөлөөллийг тодорхойлж, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг авах зорилгоор байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хийлгүүлэх
- ★ Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, тогтоомж холбогдох дүрэм журам стандартыг дагаж ажиллах
- ★ Олборлолт болон уурхайн үйл ажиллагааны бүхий л үе шатанд байгаль орчны асуудлыг тусган хэрэгжүүлэх хамаарна.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан нь тус оны ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө болон байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний заалтуудыг ханган ажиллахад чиглэсэн болно.

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Баянголын дэнж нэртэй MV-000005A тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай нь Улаанбаатар хотоос баруун хойш 200 км, Төв аймгийн Заамар сумын төвөөс баруун хойш 20 км, “Шижир алт” суурингаас 15 км зайд, байр зүйн зургийн М-48-138 нэрэлбэрт орших ба талбайн булангийн цэгүүдийн газар зүйн солбилцолыг хүснэгтээр үзүүлэв. Бүс нутгийн хувьд Хэнтийн нурууны баруун хойд хэсэгт, Заамарын нуруу, Туул голын ай сав газарт, дэд бүтцийн тааламжтай нөхцөлд байрладагаараа онцлогтой.

Хар, хар хүрэн ойн үнсэнцэр хөрстэй, талбай орчмын хөрсөн бүрхэвч уулын хүрэн шороон хөрсийг карбонаттай, хархүрэн, хүрэн, цайвар, нугархаг хэмээн таван дэд хэв шинжид ангилдаг. Талбай орчмын хөрс нь хархүрэн ангилалд хамаарч байгаа юм. Ургамлын байгалийн бүс бүслүүрийн ангиллын хувьд Заамар сумын нутаг нь цөлийн хээр, өндөр уулын, уулын ойт хээр, уулын хээр, бэлчээрийн бус, хээр ба хуурай хээр гэсэн ангилалд хамаарна.

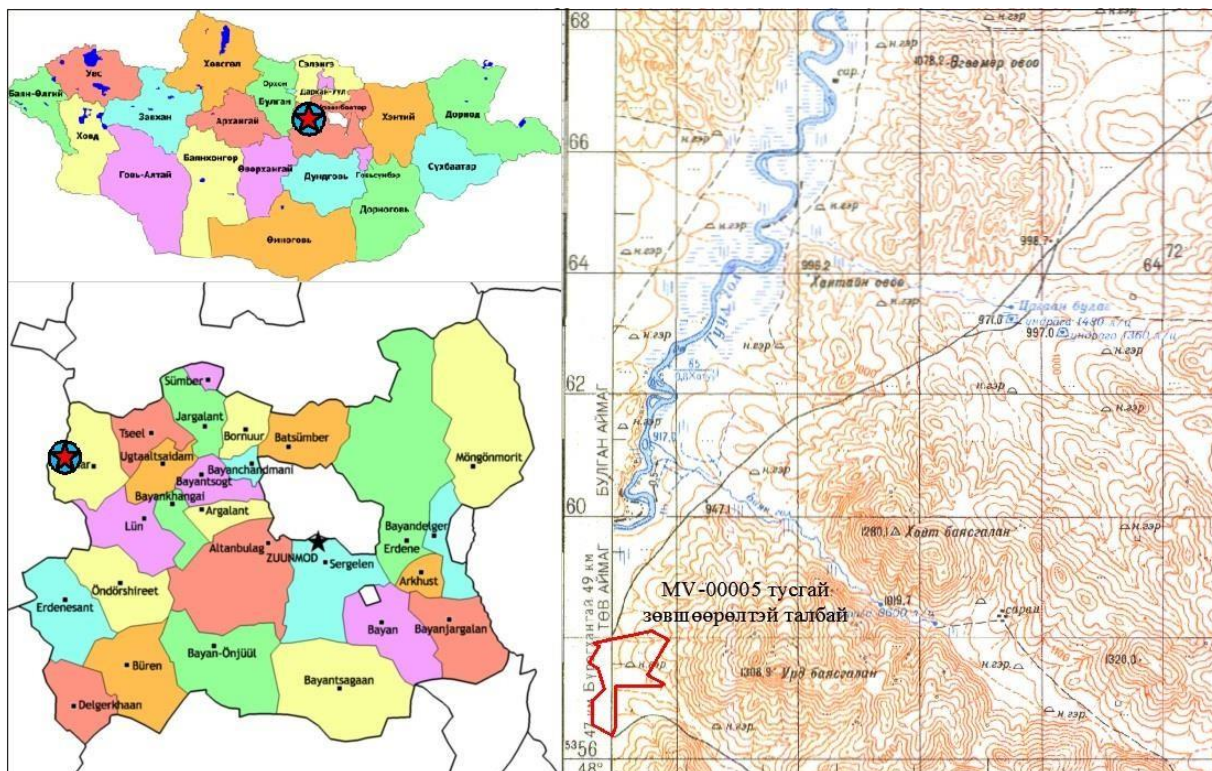
Хүснэгт 1 Талбайн булангийн цэгүүдийн газарзүйн солбилцол /MV-000005A/

Д/д	Уртраг	Өргөрөг
1	104° 30' 1.85"	48° 20' 25.88"
2	104° 29' 59.4"	48° 20' 21.31"
3	104° 29' 42.84"	48° 20' 27.4"
4	104° 29' 42.72"	48° 20' 40.02"
5	104° 29' 53.1"	48° 20' 46.06"
6	104° 29' 46.92"	48° 20' 57.34"
7	104° 29' 40.56"	48° 21' 0.15"
8	104° 29' 47.87"	48° 21' 8.86"
9	104° 29' 43.87"	48° 21' 10.62"
10	104° 30' 30.5"	48° 21' 17.48"
11	104° 30' 43.17"	48° 21' 12.52"
12	104° 30' 27.32"	48° 20' 53.99"
13	104° 30' 40"	48° 20' 49.19"

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

14	104° 30' 38.88"	48° 20' 47.89"
15	104° 30' 1.64"	48° 20' 47.72"
16	104° 30' 1.85"	48° 20' 25.88"

Зураг 1 Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайн байршилн зураг

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Зураг 2 Ажилчдын хотхон орчмын төлөв байдал

**2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

“Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК нь байгалийн баялгийг ашиглаж, үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн хувьд оршин буй нутгийн байгаль орчныг хамгаалахад үйл ажиллагааныхаа нэг хэсгийг чиглүүлэх үүрэгтэй.

3.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Хүснэгт 2 Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Төлөвлөгөө	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Уурхайн тоног төхөөрөмж, авто тээврийн хэрэгслээс үүсэх хорт хийн ялгарлыг бууруулахын тулд ашиглагдаж байгаа тээврийн хэрэгсэлд утааны шүүлтүүрүүдийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, тос маслыг тогтоосон хугацаанд нь солих	Хариуцах эзэн	250 мот/цаг тутамд тээврийн хэрэгслүүдийн тос, маслыг сольж байсан.
2.	Агаарын тоосжилтыг бууруулах зорилгоор дотоод тээврийн замыг тогтмол услах	Уулын мастер	Зам усалгааны ажлыг тогтмол хийж гүйцэтгэж байсан.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

3. Мөн агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоох, бууруулахын тулд хяналт шинжилгээг тогтмол хэрэгжүүлэх 4. Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийн дагуу уурхайд ашиглагдаж байгаа тоног төхөөрөмжүүдийнхээ төлбөрийг төлнө.	Уурхайн дарга	Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан агаарын шинжилгээг хийлгэсэн ба шинжилгээний дүнг хавсаргав. Тээврийн хэрэгслийн төлбөр, татварыг бүрэн төлж ажилласан.

3.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Усны нөөцийг хамгаалах үүднээс технологит ашиглах усны хэмжээг бага байлгах үүднээс анхаарч ажилласан. Баяжуулах буюу элстэй шороог угаахад хэрэглэж буй усыг 30%-ийг сэлбэн 70%-ийг эргүүлэн ашигласан.

Хүснэгт 3 Усан орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Төлөвлөгөө	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Сав газартай гэрээ байгуулан ус ашиглах дүгнэлт гаргуулах	Компаний захирал	Сав газартай байгуулсан гэрээ болон ус ашигласан төлбөр төлсөн баримтаа хавсаргав.
2.	Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу шинжилгээ хийлгэх		Шинжилгээний хариу шалгуур үзүүлэлт нь хавсралтад тусгагдав.
3.	Унд ахуйн усанд эрүүл ахуйн болон хамгаалалтын бүсийг тогтоож бүсэд мөрдөх журмыг сахин ажиллах	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Бүсэд мөрдөх журмыг боловсруулан, нийт ажилчдад танилцуулсан.
4.	Уурхайн унд ахуйд хэрэглэж буй худагт тоолуур тавих	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Унд ахуйд хэрэглэж буй уст цэгтээ тоолуур тавьж, орон нутгийн байгаль орчны байцаагчаар акт үйлдүүлэн баталгаажуулан ажилласан.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Зураг 3 Цэвэр, бохирын нуурнаас дээж авч буй байдал

Зураг 4 Агаарын тоосжилт хэмжилт хийж байгаа байдал

3.3. Газрын хэвлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

Хүснэгт 4 Газрын хэвлийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Төлөвлөгөө	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Газар эзэмших гэрээгээ Заамар сумын 3Д-тай байгуулах, төлбөрөө төлөх	Компанийн захирал	Гэрээ болон төлбөр төлсөн баримтаа хавсаргав.
2.	1 га талбайд дотоод овоолгоор техникийн нөхөн сэргээлт хийх	Байгаль орчны мэргэжилтэн, уулын мастер	Нөхөн сэргээлтээ сум орон нутагт хүлээлгэн өгсөн тухай акт хавсаргав.
3.	Хуулсан шимт хөрсийг хадгалж хамгаалах	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Шимт хөрсийг хэлбэршүүлэн хадгалсан бөгөөд 2025 онд шимт хөрсийг ашиглах учраас ургамалжуулах ажил хийгдээгүй.
4.	Засварын газраас өөр газарт тос, масло асгарсан тохиолдолд асгарсан хэсгийг элс асгаж, саармагжуулан бохирдсон хөрсийг авч зайлуулах	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Засварын талбайгаас өөр газарт тос, масло асгарсан тохиолдол бүртгэгдээгүй ба саармагжуулах бүтээгдэхүүнүүд бэлэн байгаа билээ.
5.	Тоног төхөөрөмжийн тос масло солих газрын хөрсийг хамгаалах	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Хамгаалах талбайг бэлтгэн, асгаралтын үед шаардагдах элс,

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

шингээгч материалуудыг ойр
байршуулсан.

*3.4. Ургамал, амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалах аргууд
Хүснэгт 5 Ургамал амьтны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт*

№	Хийгдэх ажил	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Олон салаа зам гаргахгүй байх	Уурхайн дарга, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Өглөө бүрийн ажлын зааварчилгаанд заавар өгдөг. Уурхайн бүсэд мөрдөх байгаль орчны 7 дүрэм, зарчмыг боловсруулан, даган мөрдүүлэх тал дээр ажиллаж байна.
2.	Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд ургамлын бичиглэл хийнэ.	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайдаа ургамлын бичиглэлийг хийсэн.
3.	Цөлжилтөөс хамгаалах ойн тухай хуулийн дагуу уурхайн ашиглалтын талбайд тарьсан модоо арчлах хамгаалах	Компанийн захирал	Өвлийг давж чадаагүй суулгацуудыг хаяж, эрүүл ургаж буй модоо арчлан хамгаалсан.

3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний **36.4 га** талбайд уулын ажил явагдахаар төлөвлөөд байсан бол **13 га** орчим талбайд уулын ажил явагдсан. Уурхайн ашиглалтын ажил явагдаж байхад нөхөн сэргээлт буюу дүүргэлтийн ажлыг дотоод овоолгоор зэрэгцээ байдлаар хийдэг. Энэ нь нөхөн сэргээлтийн зардлыг багасгах болоод их хэмжээний гадаад овоолгыг үүсгэн, газрын эвдрэл үүсгэхгүй байх давуу талтай.

Олборлолт явуулсан талбайд 7.58 га-д техникийн нөхөн сэргээлт, 0.86 га-д биологийн нөхөн сэргээлт хийх ба гэрээний дагуу дүйцүүлэн хамгаалахаар 4.84 га газар техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн.

“Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд төслийн талбайд тусгайлан мод үржүүлгийн суулгацын талбай бэлдсэн. Энэ талбайд одоогоор чацаргана 300ш, хайлаас 10ш, бургас 100ш, суулгацыг үржүүлж байна.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Зураг 5 Үржүүлгийн талбайд ургаж байгаа мод

**4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА
ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

Төслийн үйл ажиллагаанаас төсөл хэрэгжих нутгийн байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага байлгах, байгаль орчинд үзүүлэх аливаа сөрөг нөлөөллөөс зайлсхийх, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг илрүүлэх, тэдгээрийн үр дагаврыг тогтмол хянах, хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд нутгийн иргэдийн оролцоог хангах, дэмжих зарчим баримтлан ажиллах үүрэгтэй.

2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан 0,6 га-д биологийн нөхөн сэргээлтийг хийсэн.

Зураг 6 Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай

**5. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ тусгагдаагүй.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

**6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

2025 оны олборлолтын явцад төслийн талбайгаас ямар нэгэн археологи, палеонтологийн дурсгал илэрч олдоогүй.

ОСОЛ, ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 онд осол эрсдэлгүй ажилласан байна. Ажилчдын дунд “Тэг Осол эрсдэлгүй ажлын байр” нэртэй уралдааныг сар бүр зохион байгуулж байгаа бөгөөд ажлын хэсэг тус бүрээс шилдэг ажилчдыг урамшуулдаг. Хөдөлмөр аюулгүй байдлын сургалт, өдөр тутмын зааварчилгааг ХАБ хариуцсан мэргэжилтэн өгч байгаа билээ.

Хүснэгт 6 Ургамал амьтны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө болон биелэлт

Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах, авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Нийт зардал (төг/жил)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Аянга цахилгаан	ЦС-ын цахилгаан гүйдэл бүхий тоноглолуудыг бүгдийг нь стандартын дагуу газардуулсан байх.	Цахилгаан гүйдэл бүхий тоноглолуудыг стандартын дагуу газардуулга хийхээс гадна, аянга зайлуулагч зэргийг онц шаардлагатай хэсгүүдэд байршуулсан	Хөрөнгө оруулалтын зардалд тусгагдана	Үйл ажиллагааны туршид	
Гал түймэр	Гал түймрийн үед авч хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг гарган ажиллагсдад сургалт зохион байгуулах. Галын аюулын талаар анхааруулга самбарыг эзэмшлийн объект бүрд онцлогийг нь тусган тавих зэрэг арга хэмжээг авах шаардлагатай. Ой хээрийн түймэр гарахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг үйлчлүүлэгчдэд анхааруулах, нэгэнт гарсан тохиолдолд холбогдох байгууллагад яаралтай мэдэгдэж, гал түймрийг богино хугацаанд унтраах аргыг үйлчилгээний ажилтнуудад эзэмшүүлэх	Гал гарч болзошгүй гэх бүх цэгүүдэд гал унтраах багаж хэрэгслүүдээр хангаж тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулж, уурхайн ажилчидын хүрээнд сургалт зохион байгуулж урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэн ажилласан	150,000	Үйл ажиллагааны туршид	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Ой хээрийн түймрээс хамгаалах тухай, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн орчны бүсийн тухай,
Үер	Цогцолборын эзэмшил талбайг хаврын шар ус, хур бороо элбэгтэй үед үерт автахаас сэргийлж ус зайлуулах суваг хоолой, даланг технологийн дагуу мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх нь зүйтэй.	Уурхайн хотхон нь өндөрлөг газар байрлах тул шар усны үер болон хур борооны үерт автахгүй болно	-	-	
Үйлдвэрийн үйл ажиллагаатай холбоотой ахуйн осол аваар болох	Үйлдвэрийн ажилчдад Хөдөлмөр аюулгүй байдлын талаарх сургалтыг улирал тутамд буюу жилд 2 удаа зохион байгуулах	Үйл ажиллагааны хүрээнд хөдөлмөр аюулгүй байдлын талаарх сургалтыг улирал тутамд явуулж байсан	400,000	Үйл ажиллагааны хүрээнд жилд 3 удаа	
	Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах	Хувцас хэрэгсэлээр хангаж ажилласан	Хөрөнгө оруулалтын зардалд тусгагдана	Жилд 1 удаа / өвөл, зуны /	

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

	Үйлдвэрийн ажилчдыг жилд 1 удаа эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт оруулах	Эмнэлэгийн үзлэгт Хамруулж байсан	2,000,000	Жилд 1 удаа	
Нийт зардал			2,550,000 сая.төг		

7. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Үйл ажиллагааны явцад гарах ахуйн хог хаягдлыг Заамар сумтай гэрээ байгуулан тээвэрлүүлсэн. /Төлбөр төлсөн баримт хавсаргав/ Мөн байгальд шууд хаягдах хаягдлын хэмжээг багасгахын тулд эх үүсвэр дээр нь ялган ангилалт хийх хогийн савыг уурхайн хотхон байрлуулан, ялган ангилалт хийж, ажилчдад хог хаягдлын хор уршиг болон ялган ангилалтын үр ашгийн талаарх сургалтуудыг орсон.

Хүснэгт 6 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Хийгдэх ажил	Хариуцах эзэн	Биелэлт
1.	Зарим хаягдлыг нэгдсэн журмаар сумын хогийн цэгт хаях		Засаг даргатай хийсэн гэрээг хавсралт хэсэгт оруулав.
2.	Ахуйн хог хаягдлаа эрх бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулан тээвэрлүүлнэ.	Компанийн захирал	
3.	Хог хаягдлын төлбөрөө төлөх		Төлбөр төлсөн баримт хавсаргав.
4.	Ахуйн шингэн хаягдал гүний усыг бохирдуулж байгаа эсэхэд бохир усны химийн шинжилгээ хийлгэх	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Хяналт шинжилгээний ажлаар гүний худагнаас усны дээж авч шинжилгээнд өгсөн ба шинжилгээний дүнг хавсралтад оруулав. Хаягдал усны гэрээ, дүгнэлтийг гаргуулсан бөгөөд хаягдал ус зайлуулах зөвшөөрөлтэй.
5.	Ахуйн бохир ариутгах, халдваргүйжүүлэх, задлах бодис худалдан авах		Ахуйн бохироо Тамир-ЭМ бэлдмэлээр ариутган халдваргүйжүүлэн, задалдаг.
6.	Уурхайн техникт ашигласан тос, малыг хаягдал тос боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх		Одоогоор хаягдал тосыг цуглуулах ажил хийгдэж байгаа бөгөөд “Алтан Оршихуй” ХХК-тай гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Гэрээг хавсаргав.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

7. Ахуйн хатуу хог хаягдлаа ангилах
хогийн савнуудыг байрлуулах	Уурхайн хотхонд хуванцар сав, шил
болон лааз, цаасан хаягдлуудыг ялгах
тасалгаа бүхий тагтай сав хаягдал төмөр
ашиглан хийж, байрлуулсан.
8. Хаягдлаас гарах дахин ашиглагдах
түүхий эдийг ялгах	Ялган ангилаад хурааж байна.

8. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тус оны 5 дугаар сард “Газар Чандмань” ХХК-аар хийлгүүлсэн. Тус хөтөлбөрийн хүрээнд хөрс, уснаас дээж авч итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлж мөн агаар дахь тоосжилтын хэмжээ болон дуу, чимээ, харьцангуй чийгшил зэрэг үзүүлэлтүүдийн хэмжилтийг хийсэн.

Хяналт шинжил- гээний дээж	Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	2025 оны хяналт шинжилгээний хэлбэр, зардал	Хяналт шинжилгээ явуулах хугацаа	Хяналт шинжилгээ явуулах байршил	Хяналт шинжилгээ хийх багаж, холбогдох стандарт
Агаар	Агаар орчны бохирдол агаар дахь тоосны агууламж, NO ₂ . SO ₂ CO -ын агууламж, дуу чимээ	Агаарын шинжилгээний 3 цэгт жилд 1 удаа хэмжилт хийлгэнэ. 1 цэгт нэг удаагийн хэмжилт – Нийт 108 000 төг	Жил бүрийн 5 болон 8 дугаар саруудад	Уурхайн карьер, Уурхайн зам, Ажилчдын хотхон	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, Агаарын чанар-хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS 6063: 2010, Агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585: 2016
	Ажилчдын унд ахуйд ашигладаг усыг бактериологи болон ундны усны ерөнхий шаардлага, цэврийн болон бохирын нуурын усыг гадаргын ус болон хүнд металлын шинжилгээнд өгөх	Унд ахуйн ус-1 ширхэг Бактериологи - 1 ширхэг Усны химийн ерөнхий шинжилгээ – 1 ширхэг Цэврийн болон бохирын нуур – 1 ширхэг Хүнд металл 1 ширхэг Нийт – 174 800 төгрөг	Жил бүрийн болон дугаар саруудад	Унд ахуйн усны гүний 5 худаг, 8 цэврийн болон бохирын нуур	Усны тухай хууль, Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус, Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015, Газрын доорхи усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010, Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900: 2018, Байгаль орчны аялал жуучлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан 2018 оны 04 сарын 05 өдрийн А82/128 тоот тушаалын хавсралт. Ахуйн хаягдал ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

“Монгол Ус” ТӨҮГ

Хөрс	Хөрсний агрохими болон хүнд металлын шинжилгээ хийлгэх мөн тухайн газар дээр хөрсний температур хэмжих	Шимт хөрсний овоолго- 2 ширхэг			Уурхайн шимт хөрсний овоолго, ахуйн бохир усны хаягдал орчимд, нөхөн сэргээсэн талбай, эвдрээгүй газар	MNS3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр, төрөл
		Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай – 2 ширхэг	Жил бүрийн 5 болон 8 дугаар саруудад			MNS3310-91 Хөрсний агро химийн үзүүлэлтийг тодорхойлох
		Засварын талбай-1 ширхэг				MNS2305-94 Дээж авах. савлах. тээвэрлэх. хадгалах журам
		Шатахуун түгээх газар -1 ширхэг				MNS(ISO) 4814:1999. Атом Шингээлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх
		Нийт 3 ширхэг	107 800 төгрөг			

**9. АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР БИЕЛҮҮЛСЭН
АРГА ХЭМЖЭЭ**

Аймгийн Засаг даргын албан шаардлага ирээгүй болно.

Зураг 7 Ажилчдын хотхон, засварын талбайгаас хөрсний дээж авч байна

**10. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

Уурхайн үйл ажиллагаандаа технологийн сахилга батыг чанд баримталж, аваар осолгүй ажиллах талаар байнга анхаарал тавихыг уурхайн дарга хариуцаж ажиллана.

Хүснэгт 7 Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө болон биелэлт

№	Хийгдэх ажил	Хариуцах эзэн	Биелэлт
---	--------------	---------------	---------

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

1. Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөх	Байгаль орчны бодлого хөтөлбөр, хяналт шинжилгээ хийх журам, хог хаягдлын цуглуулах, хадгалах ажлын тухай заавар журмуудыг захирлаар батлуулж, ажилчдад танилцуулан дагаж мөрдөн ажиллаж байна.
2. Уурхайн үйл ажиллагаатай сум орон нутгийн иргэд, ЗДТГ-ын мэргэжилтэн, холбогдох мэргэжилтэнгүүдийг газар дээр нь танилцуулна.	Заамар сумын Хайлааст багийн иргэдийн нийтийн хуралд уурхайн үйл ажиллагаа, нөхөн сэргээлтийн талаар илтгэл хэлэлцүүлсэн.
3. Техник болон биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайг сум орон нутаг болон улсын комисст хүлээлгэн өгөх	Компанийн захирал
Байгаль орчны мэргэжилтэн
Улсын комисст хүлээлгэн өгсөн актыг хавсралтад оруулав.
4. Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОАЖЯ болон Заамар сумын ЗДТГ-т хүргэн өгч байх	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан болон тус оны нөхөн сэргээлт, нийгмийн хариуцлагын тайланг хүргэн танилцуулдаг.

11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Манай төслийн талбайд айл өрх, өвөлжөө хаваржаа байхгүй бөгөөд нүүлгэх шилжүүлэх ажил болон нөлөөлөлд өртөх оршин суугчдад тайлан тавих ажил хийгдэх шаардлагагүй.

12. ДҮГНЭЛТ

2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу 13 га талбайд уулын ажил явагдсан. Дотоод овоолгоор олборлолт явуулсан талбайн 5 га-д, гадаад овоолгоор 2.58 техникийн нөхөн сэргээлт хийгдсэн болно.

Биологийн нөхөн сэргээлтийг 2025 онд 0,84 га газар нөхөн сэргээсэн.

“Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд төслийн талбайд тусгайлан мод үржүүлгийн суулгацын талбай бэлдсэн. Энэ талбайд одоогоор чацаргана 300ш, хайлаас 10ш, бургас 100ш суулгацыг үржүүлж байна.

Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээх ажлын хүрээнд орон нутгаас санал болгосон 4.84 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийж хүлээлгэн өгсөн.

2025 оны байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлыг 9 сард байгаль орчны үнэлгээ, зөвлөгөөний эрх бүхий Байгаль орчин хяналт судалгааны төвийн лаборатороор хийлгэж гүйцэтгүүлээ.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Энэхүү хяналт шинжилгээний хүрээнд уурхайн технологийн ус болон цэвэр усны нууранд гадаргын усны чанар стандартад нийцэж байгаа эсэхэд бохирын нуурны усанд хүнд металлын үзүүлэлт, агууламж хэдий хэмжээтэй байгааг итгэмжлэгдсэн лабораториудад дээж өгч шинжлүүлэн өмнөх сарын үр дүнтэй харьцуулж үзсэн. Тус шинжилгээний дүнгээр цэвэр нуурын ус гадаргын усны стандартад шаардлагын түвшинд, бохирын нуурын хүнд металлын агуулга стандартаас хэтрээгүй үзүүлэлттэй байсан.

Уурхайн ундны ундны усны стандартад нийцэж байгаа эсэх, мөн бактерлогийн шинжилгээ хийлгэсэн. Тус шинжилгээний үр дүнд Ундны ус, Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900:2005 стандартын хэмжээнээс хэтэрсэн үзүүлэлт илрээгүй стандартын шаардлага хангаж байгаа филтертэй усыг унданд хэрэглэх нь илүү зохимжтой.

Уурхайн засварын газар, ШТС-ын ойролцоо газрын хөрсөнд хүнд металлын шинжилгээ хийлгэсэн бөгөөд стандарт түвшинд байна.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 1. Ус ашиглах зөвшөөрөл

Хавсралт 2. Гүний худгийн усны дээж шинжилгээ MNS 0900:2018

Хавсралт 3. Технологийн усны дээж шинжилгээний дүн

Хавсралт 4. Ус ашиглах гэрээ

Хавсралт 5. Усны төлбөр төлсөн баримт

Хавсралт 6. БО нөхөн сэргээлтийн барьцаа 50% төлсөн баримт

Хавсралт 7. Уурхайн хотхон дахь хөрсний дээжний шинжилгээний дүн

Хавсралт 8. Агаарын дээжний шинжилгээний дүн

Хавсралт 9. Хог хаягдлын гэрээ

Хавсралт 10. Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт

Хавсралт 11. ТЭЗҮ хүлээж авсан тушаал, дүнгэлт

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 1. Ус ашиглах зөвшөөрөл

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСТАЛЫН
ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ
ТУУЛ ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГААНЫ
ДАРГЫН ТУШААЛ

2025 оны 08 сарын 07 өдөр Дугаар А/64 Улаанбаатар хот

Зөвшөөрөл олгох тухай

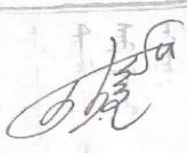
Монгол Улсын Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.6, 29 дүгээр зүйлийн 29.1, 17 дугаар зүйлийн 17.1.10 дахь заалт, “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн 2025 оны 08 дугаар сарын 04-ний өдрийн 04/08/01 дүгээр албан бичиг, Усны газрын 2025 оны 07 дугаар сарын 02-ны өдрийн Е-2506-000233 дугаартай “Ус ашиглуулах дүгнэлт”-ийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь.

1. Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших MV-00005 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй “Баянголын дэнж” нэртэй алтны шороон ордоос 74,200.0 м³ элс угаах үйлдвэрлэл, технологийн болон бусад хэрэгцээнд шаардагдах 67,607.6 м³ усыг Туул голоос, унд ахуйн зориулалтаар ашиглах 2,943.0 м³ усыг “Заамар гоулд” ХХК-ийн эзэмшлийн гүний 1 худгаас 2025 онд ашиглахыг “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК-д зөвшөөрсүгэй.

2. Ус ашиглагчтай гэрээ байгуулах ашиглах боломжит усны нөөц, ус ашиглалтын байдалд байнгын хяналт тавьж ажиллахыг Мэдээлэл, хяналт шалгалтыг зохицуулах албаны даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч (С.Ганбаатар), Захиргааны удирдлагын албаны менежерийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч (Н Хулан) нарт үүрэг болгосугай.

3. Усны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5, 30 дугаар зүйлийн дагуу ус ашиглагчийн үүрэг, ус ашиглагчид тавигдах шаардлагыг ханган ажиллах, усны мэдээллийн сан бүрдүүлэхтэй холбогдсон мэдээ, тайланг 2025 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдрийн дотор Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэхийг “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн захирал (Ч Уламбаяр)-т даалгасугай.

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.БИЛГҮҮН

162510241

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 2. Гүний худгийн усны дээж шинжилгээ (MNS 0900:2018)

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УСНЫ ГАЗАР

**УСНЫ ХЯНАЛТЫН ТӨВ
ЛАБОРАТОРИ**
/ Central laboratory of water inspection /

Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 3 хороо,
Чингүнжавын гудамж, Утас: 70180075

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС
/ Test of result /

Захиалагчийн нэр / Customer name: “ЗААМАР ӨГӨӨМӨР ХАЙРХАН”ХХК

Шинжилгээний тодорхойлолт <i>/Analysis type/</i>	Дээжний дугаар <i>/Test number/</i>	Дээжний хаяг, байршил <i>/Sample location/</i>	Уст цэгийн төрөл <i>/Type of water/</i>	
Цэвэр усны хими	1355	Төв аймаг, Заамар сум, Хайлааст 3-р баг, Кемп худаг	Гүний худаг	-

Дээжний хэмжээ <i>/Quantity of sample/</i>	Дээж хүлээн авсан огноо <i>/Receiving date/</i>	Шинжилсэн огноо <i>/Analyzing date/</i>	Хэвлэсэн огноо <i>/Printed date/</i>	Техникийн шаардлага <i>/Technical requirements/</i>
1.25л/1.25l	2025.11.25	2025.11.28	2025.12.03	MNS 0900:2018

№	Үзүүлэлт <i>/Parameters/</i>	Шинжлэх аргын стандарт <i>/Test method/</i>	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ <i>/Technical specification/</i>	Үр дүн <i>/ Test result/</i>
1	pH-Усны орчин <i>/Hydrogen ions/</i>	ISO 10523-2008	6.5-8.5	7.70
2	Цахилгаан дамжуулах чанар, мСм/см <i>/Electrical conductivity/</i>	MNS ISO 7888:1999	<1.0	2.44
3	Карбонат, (CO ³⁻) мг/л <i>/Carbonate ion, mg/L</i>	MNS ISO 9963-1:2005	-	0.20
4	Гидрокарбонат, (HCO ₃ ⁻) мг/л <i>/Hydrocarbon ion, mg/L/</i>	MNS ISO 9963-1:2005	-	311.10
5	Ерөнхий хатуулаг, мг-экв/л <i>/Total hardness, mg-eq/L/</i>	MNS ISO 6059:2005	<7.0	13.40
6	Кальци, (Ca ²⁺) мг/л <i>/Calcium ion, mg/L/</i>	MNS 1097:2023	<100.0	86.17
7	Магни, (Mg ²⁺) мг/л <i>/Magnesium ion, mg/</i>	MNS 1097:2023	<30.0	110.70
8	Хлорид, (Cl ⁻) мг/л <i>/Chloride ion, mg/L/</i>	MNS ISO 9297:2005	<350.0	15.60
9	Хуурай үлдэгдэл, мг/л <i>/TDS, mg/L/</i>	MNS 4423:1997	<1000.0	1163.00
10	Сульфат, (SO ₄ ²⁻) мг/л <i>/Sulfate ion, mg/L/</i>	MNS 6271:2011	<500.0	643.50
11	Нитрат, (NO ₃ ⁻) мг/л <i>/Nitrate ion, mgN/L/</i>	MNS ISO 7890-3:2001	<50.0	0.25
12	Нитрит, (NO ₂ ⁻) мг/л <i>/Nitrite ion, mgN/L</i>	MNS 4431-2005	<1.0	0.00
13	Аммони, (NH ₄ ⁺) мг/л <i>/Ammonia ion, mgN/L</i>	MNS 1097:2023	<1.5	0.24
14	Төмөр, (Fe ³⁺) мг/л <i>/Ferrium ion, mg/L/</i>	MNS 4430:2005	<0.3	0.03
15	Натри +Кали, (Na ⁺ , K ⁺) <i>/Sodium+Potassium ion, mg/L/</i>	MNS 1097:2023	<200.0	127.70
16	Буллинг, NTU <i>/Turbidity, NTU/</i>	УХТЛ-СА3-1/09	<5.0	0.49

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн /Test performed by/:

Химич /Chemist/:

Хянасан /Approved/:

Лабораторийн эрхлэгч /Head of laboratory/:

Ө.Энхбаясгалан /Enkhbayasgalan. U/

Д.Урантэс / Urantes.D /

Хуудас/ page: 1/1

Сорилтын дүнгийн хуудас нь тухайн сорьцонд хамаарна. /The test result report is applicable to the sample/
Сорилтын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр хуулбарлахыг хориглоно. /It is prohibited to reproduce the results without laboratory authorization/

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 3. Технологийн усны дээж шинжилгээний дүн

**“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянгол
дүүрэг, 6-р хороо, 69 байр-1 ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836,
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/05-27/-16

Захиалагч: “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК
Дээж авсан цэг: Төв аймаг Заамар сум МУ-000005 Алтны шороон орд
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 05 сар 13 өдөр
Уст цэгийн төрөл: Бохир нуурын ус
Харилцах утас:
Аргын стандарт: MNS4943:2015

1. Ерөнхий үзүүлэлтүүд

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	68.00	3.39	72.29	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	8.00	0.66	14.02	HCO ₃ ⁻	172.00	2.82	48.14
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	49.00	1.38	23.61
K ⁺	3.00	0.08	1.64	SO ₄ ⁻	74.00	1.54	26.33
Na ⁺	13.00	0.57	12.05	NO ₃ ⁻	7.00	0.11	1.93

Анион катионуудын нийлбэр:
(Σ_{A+K} 394 мг/л
HCO₃-ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 308 мг/л
Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-өнгөгүй
Үнэр: 0-үнэргүй
Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 211 ppm
Ерөнхий хатуулаг: 4.05 мг-экв/л
/ бага хатуулагтай ус /
Урвалын орчин: pH- 8.11
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
EC -0.534 ds/m
TDS: 2900 ppm

2. Бохирдлын үзүүлэлтүүд

д.д	Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжих нэгж	Хэмжилтийн дүн	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
1	Усны температур	°C	19.0	20
4	Жинлэгдэх бодис /умбуур бодис/	мг/л	0.07	30
17	Зэс /Cu/	мг/л	0.10	1
18	Зөөлөн цагаан /Кадми /Cd/	мг/л	0.00	0.03
23	Никель /Ni/	мг/л	0.01	0.2
28	Хартгалга /Pb/	мг/л	0.25	0.1
29	Нийт хром /Cr/	мг/л	0.20	0.3
33	Цайр /Zn/	мг/л	0.011	3
44	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян	-	илрээгүй	1 мл-т илрэхгүй

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:

С.НЯМДАШ MSc

Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

2025 ОНЫ 05 САРЫН 27 16

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

**“НАРТ ШУҮН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянгол
дүүрэг, 6-р хороо, 69 байр-1 ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836,

E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/05-27/-15

Захиалагч: “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК

Дээж авсан цэг: Төв аймаг Заамар сум МУ-000005 Алтны шороон орд

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 05 сар 13 өдөр

Уст цэгийн төрөл: Цэвэр нуурын ус N48.21.14,4 E104.29.41,6

Харилцах утас:

Аргын стандарт: MNS4943:2015

1. Ерөнхий үзүүлэлтүүд

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	40.00	2.00	48.76	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	18.00	1.48	36.18	HCO ₃ ⁻	168.00	2.75	47.21
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	49.00	1.38	23.70
K ⁺	2.00	0.05	1.25	SO ₄ ⁻	76.00	1.58	27.15
Na ⁺	13.00	0.57	13.81	NO ₃ ⁻	7.00	0.11	1.94

Анион катионуудын нийлбэр:

(Σ_{A+K} 373 мг/л

HCO₃-ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 289 мг/л

Физик үзүүлэлтүүд

Өнгө: 0-өнгөгүй

Үнэр: 0-үнэргүй

Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг

Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 213 ppm

Ерөнхий хатуулаг: 3.48 мг-экв/л

/ бага хатуулагтай ус /

Урвалын орчин: pH- 8.13

Цахилгаан дамжуулах чадвар:

EC -0.527 ds/m

TDS: 289 ppm

2. Бохирдлын үзүүлэлтүүд

д.д	Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжих нэгж	Хэмжилтийн дүн	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
1	Усны температур	°C	19.0	20
4	Жинлэгдэх бодис /умбуур бодис/	мг/л	0.00	30
17	Зэс /Cu/	мг/л	0.08	1
18	Зөөлөн цагаан /Кадми /Cd/	мг/л	0.00	0.03
23	Никель /Ni/	мг/л	0.02	0.2
28	Хартугалга /Pb/	мг/л	0.08	0.1
29	Нийт хром /Cr/	мг/л	0.0	0.3
33	Цайр /Zn/	мг/л	0.01	3
44	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян	-	илрээгүй	1 мл-т илрэхгүй

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:

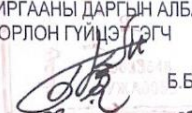
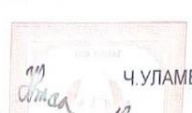
С.НЯМДАШ MSc

Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

2025 ОНЫ 05 САРЫН 27 15

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 4. Ус ашиглах гэрээ

БАТЛАВ ТУУЛ ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГААНЫ ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭГСГЧ Б.БИЛГҮҮН 2025 оны 08 дугаар сарын 07-ны/ний өдөр	БАТЛАВ “ЗААМАР ӨГӨӨМӨР ХАЙРХАН” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ Ч.УЛАМБАЯР 2025 оны 08 дугаар сарын 12-ны/ний өдөр
--	---

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

Дугаар 25/... 38

Улаанбаатар хот

Нэг. Ерөнхий зүйл

Монгол Улсын Усны тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх заалт, “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн 2025 оны 08 дугаар сарын 04-ний өдрийн 04/08/01 дүгээр албан бичиг, Усны газрын 2025 оны 07 дугаар сарын 02-ны өдрийн Е-2506-000233 дугаартай ус ашиглуулах дүгнэлт, Туул голын сав газрын захиргааны даргын 2025 оны 08 дугаар сарын 07-ны/ний өдрийн А/61 дугаар тушаалаар олгосон ус ашиглах зөвшөөрлийг үндэслэн:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж, Туул голын сав газрын захиргааны Усны нөөц, ус ашиглалтыг зохицуулах албаны мэргэжилтэн Н.Болор-Эрдэнэ, Ус ашиглагчийг төлөөлж 3863689 тоот регистрийн дугаартай “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн Геологич А.Дүүрэнбаяр нар ус ашиглах талаар харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 12 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэл хугацаагаар хугацаатайгаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт:

- 2.1.1. Хүдэр боловсруулахад ашиглах гадаргын ус;
- 2.1.2. Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах гадаргын ус;
- 2.1.3. “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ашиглах гадаргын ус;
- 1.1.1. Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах газрын доорх ус.

2.2. Нийт ашиглах усны хэмжээ: 70,550.60 м³/жил.

- 2.2.1. Хүдэр боловсруулахад ашиглах гадаргын ус: 59,360.0 м³/жил;
- 2.2.2. Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах гадаргын ус: 7,797.60 м³/жил;
- 2.2.3. Биологийн нөхөн сэргээлтэд ашиглах гадаргын ус: 450.0 м³/жил.
- 1.1.2. Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах газрын доорх ус: 2,943.0 м³/жил.

2.3. Усны чанар, найрлага: Унд ахуйн болон үйлдвэрийн технологийн уснаас улирал тутам дээж авч шинжилгээ хийлгэн хариу болон дүгнэлтийг тухай бүр Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэх.

2.4. Усны эх үүсвэр:

2.4.2. Худгийн дугаар: Y X

2.4.4. Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк, хүчин чадал:

2.6. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодис, шинжилгээний дүн: Ахуйн болон үйлдвэрийн дотоод хэрэгцээнд ашигласан уснаас гарах хаягдал усны хэмжээ, чанар найрлага, бохирдуулагч бодисын хэмжээ зэрэгт улирал тутамд шинжилгээг Ус цаг уур орчны шинжилгээний төвөөр хийлгэн хариу болон дүгнэлтийг тухай бүр Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэх.

- Жинлэгдэх бодис /кг/;
- Органик бодис /кг/;
- Эрдэс бодис /кг/;
- Хүнд металл /кг/;
- Аюултай бохирдуулах бодис /гр/.

2.7.1. Ахуйн бохир ус зайлуулах цэггийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайд, Эрүүл мэндийн Сайдын 2018 оны А/82/128 дугаар хамтарсан тушаалаар батлагдсан "Ус ашиглагч иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага нь ахуйн бохир ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам"-ын дагуу тохижуулж ашиглана.

2.8.1. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах усны нөөц хомсдох бохирдохоос сэргийлж жил бүр түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээг төсөвт суулган орон нутгийн захиргаа, байгаль хамгаалагчаас санал авч сэргээн засварлах шаардлагатай булаг шандыг тохижуулах;

2.8.2. Туул голоос ус татах насосыг байрлуулахдаа голын эрэг, голдирлыг хөндөхгүйгээр байрлуулна;

2.8.3. Тэрбум мод" үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 500 ш мод тарина;

2.8.4. Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн дагуу хаягдал усны дүгнэлтийг хоёрдугаар улиралд багтаан хөлбогдох байгууллагаар гаргуулж зөвшөөрөл авч, гэрээ байгуулах;

2.8.5. Хаягдлын сангийн орчимд мониторингийн цооног байгуулж ажиглалтыг тогтмол хийж холбогдох мэдээ, тайланг ирүүлэх.

2.9. Усны тоолуур:

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

2.9.1. Усны тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.1.4 дэх заалт, Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2013 оны А-156 дугаар тушаалаар батлагдсан “Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам”-ыг хэрэгжүүлж ажиллана. Технологийн болон унд ахуйн худагт шинээр тоолуур суурилуулж тоолуурын заалтын тэмдэглэлийг тогтмол хөтөлж, баталгаажуулна.

2.10. Ус ашигласны нэгж, төлбөрийн хэмжээ:

2.10.1. Хүдэр боловсруулахад ашиглах гадаргын усны нөөц ашигласны төлбөр:

$$59,360.0 \text{ м}^3/\text{жил} \times 596.475 \text{ төг}/\text{м}^3 (2,651 \text{ төг}/\text{м}^3 \times 0.25 \times 0.9) = \mathbf{35,406,756.0 \text{ төг}}$$

2.10.2. Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах гадаргын усны нөөц ашигласны төлбөр:

$$7,797.60 \text{ м}^3/\text{жил} \times 79.53 \text{ төг}/\text{м}^3 (2,651 \text{ төг}/\text{м}^3 \times 0.1 \times 0.3) = \mathbf{620,143.13 \text{ төг}}$$

2.10.3. “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ашиглах гадаргын усны нөөц ашигласны төлбөр:

$$450.0 \text{ м}^3/\text{жил} \times 18.56 \text{ төг}/\text{м}^3 (2,651 \text{ төг}/\text{м}^3 \times 0.01 \times 0.7) = \mathbf{8,350.65 \text{ төг}}$$

2.10.4. Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл үйлчилгээнд ашиглах газрын доорх усны нөөц ашигласны төлбөр:

$$2,943.0 \text{ м}^3/\text{жил} \times 99.12 \text{ төг}/\text{м}^3 (9,440.0 \text{ төг}/\text{м}^3 \times 0.15 \times 0.7) = \mathbf{291,710.16 \text{ төг}}$$

Нийт төсөвт төвлөрүүлэх төлбөр:

$$\mathbf{35,406,756.0 \text{ төг} + 620,143.13 \text{ төг} + 8,350.65 \text{ төг} + 291,710.16 \text{ төг} =}$$

$$\mathbf{36'326'959.94 \text{ төг}}$$

/Гучин зургаан сая гурван зуун хорин зургаан мянга есөн зуун тавин есөн төгрөг ерэн дөрвөн мөнгө/.

2.10.5. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.2 дахь хэсэгт заасны дагуу усны нөөц ашигласны төлбөрийн орлогыг дараа сарын 10-ны өдрийн дотор төлж барагдуулна.

2.10.6. Гэрээнд зааснаас хэтрүүлэн ашигласан усанд Засгийн газрын 2018 оны 391 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөр тооцох журам”-д заасны дагуу төлбөр тооцно.

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

3.1. Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5, 13 дугаар зүйлийн 13.1.1, 13.1.5, 18 дугаар зүйлийн 18.1.4, 19 дүгээр зүйлийн 19.1.2, 19.1.4, 26 дугаар зүйлийн 26.1, 30 дугаар зүйлийн 30.1, 30.6, 31 дүгээр зүйлийн 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

3.2. Ус ашиглагч нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй бол Усны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.9, 29 дүгээр зүйлийн 29.3 дугаар заалтуудыг үндэслэн Сав газрын захиргааны шийдвэрээр гэрээг хугацаанаас нь өмнө цуцлах бөгөөд Усны тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

3.3. Ус ашиглуулах дүгнэлтээр тавьсан шаардлага зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.

Дөрөв. Бусад

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

- 4.1. Гэрээ нь талуудын гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно
- 4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.
- 4.3. Энэхүү гэрээний биелэлтийг 2025 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдрийн дотор Туул голын сав газрын захиргаанд хүргүүлэх бөгөөд талууд 2026 оны 01 дүгээр сард багтаан гэрээний хэрэгжилтийг дүгнэнэ.
- 4.4. Талуудын тохиролцооноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.
- 4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.
- 4.5.1. Ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн;
- 4.5.2. Аль нэг тал татан буугдсан бол;
- 4.5.3. Ус ашиглах гэрээний үүргээ ноцтойгоор зөрчсөн;
- 4.5.4. Ус ашиглах зөвшөөрөл цуцлагдсан.
- 4.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

УС АШИГЛУУЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

Мэдээлэл хяналт шалгалтыг зохицуулах
албаны дарга
...../С. ГАНБААТАР/
Усны үнэ, тариф, төлбөрийн асуудал
хариуцсан мэргэжилтэн

...../Н. БОЛОР-ЭРДЭНЭ/

Хаяг: Улаанбаатар хот-16050, БГД, 2-р
хороо, Чингүнжавын гудамж, Туул голын
сав газрын захиргааны байр, 203 тоот.

Харилцах утас: (976) 7000-3714.

УС АШИГЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

“ЗААМАР ӨГӨӨМӨР ХАЙРХАН” ХХК-ийн
Геологич

...../А. ДУУРЭНБАЯР/

Хаяг: Төв аймаг, Заамар сум, 3 дугаар баг,
Хайлааст өгөөмөр-2, 5 тоот.

Харилцах утас: (976) 9931-2978,
(976) 9999-0795.

ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хасвралт 5. Усны төлбөр төлсөн баримт

Лавлах дугаар: **3673908**
63
Гүйлгээний төрөл: **ТАТВАР**
ТӨЛӨХ

Гүйлгээний огноо: **2025-09-26**
Системийн огноо: **2025-09-26**

Шилжүүлэгчийн мэдээлэл	Хүлээн авагчийн мэдээлэл	Гүйлгээний дүн	Ханш
Голомт Банк	Голомт банк	MNT 11,000,000.00	0.0
MN770015001105616439	MN030015001165117377	Гүйлгээний утга 3250901366862;72101510076;3863689;72101510076;99118869	
Шилжүүлэгчийн нэр ЗААМАР ӨГӨӨМӨР ХАЙРХАН ХХК	Хүлээн авагчийн нэр ТАХ	Гүйлгээний төлөв АМЖИЛТТАЙ	

Хасвралт 6. БО нөхөн сэргээлтийн барьцаа 50% төлсөн баримт

Golomt Bank: E-Banking

Эрхэм харилцагч уламбаяр ч,
Таны интернэт банкаар хийсэн гүйлгээний мэдээлэл.

Лавлах дугаар: **349705766**
Гүйлгээний төрөл: **БАНК**
ХООРОНД

Гүйлгээний огноо: **2025-06-29**
Системийн огноо: **2025-06-29**

Шилжүүлэгчийн мэдээлэл	Хүлээн авагчийн мэдээлэл	Гүйлгээний дүн	Ханш
Голомт Банк	Төрийн сан	MNT 18,011,500.00	0.0
MN770015001105616439	MN780090100900013406	Гүйлгээний утга 00005A ZaamarOgoomor hairhan 3863689	
Шилжүүлэгчийн нэр ЗААМАР ӨГӨ	Хүлээн авагчийн нэр БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Гүйлгээний төлөв АМЖИЛТТАЙ	

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 7. Уурхайн хотхон дахь хөрсний дээжний шинжилгээний дүн

**“Заамар Өгөөмөр Хайрхан” ХХК-ийн MV-000005 ашиглалтын дугаар бүхий алтны
шороон ордын 2025 оны 5 дугаар сарын байгаль орчны хяналт шинжилгээний
хөтөлбөр**

**“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан
дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836

E-mail: nartshuunconsulting@gmail.com

№ 25/05-21/3

Захиалагч: “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК

Дээж авсан цэг: Төв аймаг, Заамар сум, MV-000005, алтны шороон орд

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 05 сар 14 өдөр

Шинжилгээ хийсэн огноо: 05 сарын 21

Хариуцах утас:

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД											
№	Дээж авсан гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЧ, ds/m	Ялзмаг, %	CaCO ₃ , %	NO ₃ , мг/100г	Сэлийнх сууриул, мг- экв/100 г		Шинг тэжээлийн элементүүд, мг/100г	
								Ca ²⁺	Mg ²⁺	P ₂ O ₅	K ₂ O
Шингт хөрс											
1	0-20	8.05	0.067	0.163	2.09	1.76	0.60	12	10	3.5	14

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН								
№	Дээж авсан гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
Шингт хөрс								
1	0-20	2.4	53.7	22.1	7.5	8.1	6.2	21.8

3. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Дээж 1 ШТС	0-20	27.3	5.4	0.0	56.9	32.3	22.0
Дээж 2 засварын талбай	0-20	18.2	1.8	0.0	47.8	15.2	18.0
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1.5	150	80	100
Шаварлаг хөрс		150	100	3	300	100	150

*Харгалзах түвшинг *Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цагийн дээжнийг хамаарна

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД: (Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүд - MNS3310:1991, MNS ISO10390, хөрсний механик бүрэлдэхүүн MNS6824:2020, Хүнд металлуудыг - хаан дарсано атом шингээлтийн спектрометрээр MNS ISO 11466:2007)

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: **С.Нямдаш** УУГАНЦЭЦЭГ, С.НЯМДАШ
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: **У.СОЛОНГО** Ph.D, Дэд профессор

2025 ОН 05 САРЫН 21 5

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 8. Агаарын дээжний шинжилгээний дүн

“Заамар Өгөөмөр Хайрхан”ХХК-ийн MV-000005 ангиглалтын дугаар бүхий алтны
шороон ордын 2025 оны 5 дугаар сарын байгаль орчны хяналт шинжилгээний
хөтөлбөр

Хүснэгт 1. Агаарын шинжилгээний хариу 2025.05

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Хүхэрлэг хий мг/м ³	Азотын давхар исэл мг/м ³	Нийт тоосонцрын агууламж /TSP/ мг/м ³	Дуу чимээ /ДБА/
1	Ажилчдын хотхон	V/10	0.021	0.036	0.036	30
2	Уурхайн зам	V/10	0.119	0.025	0.045	50
	Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2025		0.450	0.200	0.500	60

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 9. Хог хаягдлын гэрээ

Дугаар 45

Гэрээний зорилго :

Монгол улсын Хог хаягдлын тухай хуулийг хэрэгжүүлж хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх хортой нөлөөлөлийг арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хог хаягдлыг бууруулах ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, дахин боловсруулах эргүүлэн ашиглах, устгах зорилготой.

Гэрээний эрх зүйн үндэслэл :

- Монгол Улсын хог хаягдлын тухай хууль
- Монгол Улсын Ариун цэврийн тухай хууль

Гэрээ байгуулагч талууд :

Нэг талаас Төв аймгийн Заамар сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч Г.Ган-Очир, нөгөө талаас “Заамар Өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн менежер Б.Жамбалсүрэн нар 2025 оны 06 дугаар сарын 27-с 2025 оны 12-р сарын 31-ийг хүртэлх хугацаатайгаар энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ. ААН байгууллагын эрх үүрэг

1. Монгол Улсын “Хог хаягдлын тухай хуулийн 19, 20-р зүйлийн заалт, Заамар сумын ИТХ-ын 2021 оны 11-р сарын 19-ны өдрийн 01 дугаартай тогтоолыг үндэслэн хог хаягдал гаргасаны төлбөрт жилд 1.000.000 /Нэг сая/ төгрөгийг хог хаягдлын үйлчилгээний санд буюу /Төрийн сан банк/-ны 100141300947 тоот дансанд шилжүүлж байна.
2. ААН, байгууллага, нөхөрлөл өөрийн ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хогийг тогтсон хугацаанд цэвэрлэх, тээвэрлэх, хог хаягдлын талаархи дүрэм, журам, стандартын шаардлагыг хангаж зориулалтын цэгт хаяж байх.
3. Аюултай хог хаягдлыг аюултай хог хаягдлын төвлөрсөн байгууламж, эсхүл тогтоосон цэгт зөөн тээвэрлэх буюу булшлах.
4. ААН, байгууллага, нөхөрлөл, үйлдвэр, үйлчилгээний явцад үүсдэг хог хаягдлын хэмжээ түүний тухай мэдээллийг сумын ЗДТГ-т үнэн зөв мэдээлж байх.
5. Хог хаягдлын ангилан хаях талаар зохих мэдээллийг ажилтандаа эзэмшүүлж аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг ханган ажиллах.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

ХОЁР.Сумын ЗДТГ-н эрх үүрэг

1. Монгол Улсын хог хаягдалын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийг үндэслэн ААН, нөхөрлөл, байгууллагаас хог хаягдал гаргасан төлбөр нэхэмжилж авна.

2. Хуулиар олгосон эрхийн дагуу ААН, байгууллага өөрийн Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдалын хэмжээ түүний талаар өгч буй мэдээлэл, орчны ариун цэврийн байдалд хяналт тавьж шаардлага тавих эрхтэй.

3. Хог хаягдалыг ил асгах, орчин тойрныг бохирдуулах, ариун цэврийн шаардлага хангаагүй нөхцөлд эрүүгийн харицлага хүлээлгэхээргүй бол “Зөрчлийн тухай” хуулийн дагуу хуулийн хариуцлага хүлээлгэнэ.

Гурав.Бусад

1. Монгол улсын хог хаягдлын тухай хуульд өөрчлөлт орсон тохиолдолд төлбөрийн хэмжээг харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулна.

Гэрээ байгуулсан:

“Заамар Өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн менежер
..... Б.Жамбалсүрэн

Хавсралт 10. Хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт

ГОЛОМТ БАНК		userNo/ FIVUSR	
МЕМОРИАЛЫН БАРИМТ/NON CASH TRANSACTION SLIP/ № S809933568		2025.06.30	
Debit	A/c Name	ЗААМАР ӨГӨӨМӨР ХАЙРХАН ХХК	
	A/c Number	1105616439	=1,000,000.00= MNT
	IBAN	MN77 0015 0011 0561 6439	
Credit	A/c Name	ТӨ.ЗА ХОГ ХАЯГДЛЫН ХУРААМЖ	
	A/c Number	MN830090100141300947	=1,000,000.00= MNT

Мөнгөний дүн үсгээр /Amount in words/ (НЭГ Сая Төгрөг)

Гүйлгээний утга /Transaction description/ ZAAMAROGOOMOR HAIRHAN 3863689

Харилцагч/ Customer

ХЯА/ Teller

Хянасан/ Supervisor

ГОЛОМТ БАНК
11750
464

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Хавсралт 11. ТЭЗҮ хүлээж авсан тушаал, дүгнэлт

**АШИГТ МАЛТМАЛ,
ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗРЫН ДАРГЫН
ТУШААЛ**

2021 оны 07 сарын 29 өдөр Дугаар 7190 Улаанбаатар хот

**Техник-эдийн засгийн үндэслэл
хүлээн авах тухай**

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.4 дэх хэсэг, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2021 оны 07 дугаар сарын 08-ны өдрийн Т/21-12-04 тоот дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших Заамар өгөөмөр хайрхан ХХК-ийн MV-005092 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баян-Овоот уул талбайн дэнжийн хэсэг буюу Баянголын дэнжийн дээд хэсгийн (ХШ722А – ХШ723) алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийг хүлээн авсанд тооцсугай.
2. Хүлээн авсан техник-эдийн засгийн үндэслэлийн үйлдвэрлэлийн нөөцийг бүртгэж, геологийн нөөцөөс хөдөлгөөн хийхийг Уул уурхай, судалгааны хэлтэс (С.Энхболд)-т даалгасугай.
3. Ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагааг техник-эдийн засгийн үндэслэлийн дагуу явуулах зөвшөөрөл олгох, хяналт тавьж ажиллах, техник-эдийн засгийн үндэслэлийг, түүнийг хуулсан диск, ЭБМЗ-ийн дүгнэлтийн хамт тус байгууллагын архивд хүлээлгэн өгөх ажлыг зохион байгуулахыг Уул уурхай, судалгааны хэлтэс (С.Энхболд)-т даалгасугай.
4. Техник-эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан төслийн хүчин чадал, техник, технологид өөрчлөлт орсон, ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд уг техник-эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж байхыг Уул уурхай, судалгааны хэлтэс (С.Энхболд)-т даалгасугай.
5. Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших MV-005092 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баян-Овоот уул талбайн дэнжийн хэсэг буюу Баянголын дэнжийн дээд хэсгийн (ХШ722А – ХШ723) ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийг, түүнийг хуулсан диск, ЭБМЗ-ийн дүгнэлтийн хамт Геологийн баримтын төв архивд, Уул уурхай, судалгааны хэлтэст тус тус хүлээлгэн өгөхийг Заамар өгөөмөр хайрхан ХХК-д даалгасугай.

ДАРГА Х.ХЭРЛЭН

53710972

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ
АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТӨСНӨ ГАЗАР
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН
ДҮГНЭЛТ

2021 оны 02 дугаар сарын 08

№ 7121-12-04

Улаанбаатар хот

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших MV-005092 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баян-Овоот уул талбайн дэнжийн хэсэг буюу Баянголын дэнжийн дээд хэсгийн (ХШ 722А-723) алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийг хэлэлцсэн тухай

“Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн захиалгаар Уул уурхайн зураг төслийн “Диамонд повдер” ХХК боловсруулсан Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших Баян-Овоот уул талбайн дэнжийн хэсэг буюу Баянголын дэнжийн дээд хэсгийн (ХШ 722А-723) алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлд Монгол Улсын зөвлөх инженер С.Алтанхуяг зөвлөж, Монгол Улсын зөвлөх инженер Д.Галсандорж шинжээчийн дүгнэлт гаргасан байна. Техник-эдийн засгийн үндэслэлийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн Техник-эдийн засгийн үндэслэл хэлэлцэх салбар зөвлөлийн хуралдаанаар авч хэлэлцэж, дараах ДҮГНЭЛТ-ийг гаргаж байна.

1. Энэхүү техник-эдийн засгийн үндэслэл нь ЭБЭХ-ийн сайдын 2012 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 074-р тушаалаар баталсан “Ашигт малтмалын баялгийн урьдчилсан үнэлгээ, ашигт малтмалын ордын нөөцийг ашиглах боломжийн урьдчилсан үнэлгээ, уул уурхайн төслийн техник-эдийн засгийн үндэслэлд тавигдах үндсэн шаардлагууд ба техник-эдийн засгийн үндэслэл хүлээн авах журам”-ын дагуу гүйцэтгэгдсэн байна гэж үзлээ.

2. Техник-эдийн засгийн үндэслэл нь уншихад ойлгомжтой, цэгц дараалал сайтай, мэргэжлийн түвшинд чанартай сайн боловсруулсан, уурхайг эхлэн байгуулж үйлдвэрлэл явуулах бүхий л шат дамжлага буюу үйл ажиллагааг хамарсан, ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах зэрэгт туслах үндсэн баримт бичиг болжээ.

3. Техник-эдийн засгийн үндэслэл нь Ерөнхий мэдээлэл, Ил уурхайн олборлолт, Баяжуулах технологи, Дэд бүтэц, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт, уурхайн хаалт, Уурхайн эдийн засаг, төсөв санхүү гэсэн 7 бүлэг, дүгнэлт, хавсралт материал бүхий 102 хуудас тайлбар бичиг, 12 хавсралт зургуудаас бүрдэж байна.

4. Баян-Овоот уул талбайн дэнжийн хэсэг буюу Баянголын дэнжийн дээд хэсгийн (ХШ 722А-723) алтны шороон ордын MV-005092 тоот тусгай зөвшөөрлийн талбайн нөөцийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2021 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

хурлын ХХ-02-01 тоот дүгнэлтийг үндэслэн гаргасан. Үндэсний геологийн албаны даргын 2021 оны 04 дүгээр сарын 23-ны өдрийн н-50 тоот тушаалаар бодитой (В) зэргээр 27.7 мян.м³ элс, металл химийн цэврээр 8.9 кг, боломжтой (С) зэргээр 8.6 мян.м³ элс, металл химийн цэврээр 2.3 кг, бодитой болон боломжтой (В+С) зэргээр 36.3 мян.м³ элс, металл химийн цэврээр 11.2 кг гэж улсын нөөцийн нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгүүлсэн байна.

5. Төсөлд ашиглалтын үеийн бохирдол 9.14 % (3.32 мян.м³), хаягдалгүй ашиглахаар тооцсон ба ордыг 1 жилийн хугацаанд ашиглах бөгөөд энэ хугацаанд нийт 474.07 мян.м³ хөрс хуулж, магадалсан В' зэргээр үйлдвэрлэлийн нөөцөд шилжүүлэн 33.68 мян.м³ элс, металл химийн цэврээр 9.32 кг олборлохоор төлөвлөсөн байна.

6. Уурхайн ашиглалтын систем нь авто тээвэртэй, гадаад, дотоод овоолготой ил уурхайн ашиглалтын системээр ашиглахаар төлөвлөжээ.

7. Ил уурхайн хөрс хуулалт, элс олборлолтын ажилд 3.5 м³ утгуурын багтаамжтай CAT 349E L маркийн экскаватор 1 ширхэг, 2 м³ утгуурын багтаамжтай CAT329 маркийн экскаватор 1 ширхэг, 50 тн даацтай Sinotruk HOWO маркийн автосамосвал 3 ширхэг, 20 тн даацтай Sinotruk HOWO маркийн автосамосвал 1 ширхэг, хөрсний овоолго түрэх ажилд Shantui-SD16 маркийн бульдозер 1 ширхэг зэрэг тоног төхөөрөмжүүдийг үндсэн процессуудад ашиглахаар сонгон тооцоолжээ.

8. Баяжуулах үйлдвэрийн баяжуулах технологийг "Заамар өгөөмөр хайрхан" ХХК-с өгсөн техникийн даалгавар болон "Висмутин" ХХК-ийн лабораторийн туршилтын үр дүнд үндэслэн сонгосон байна. Баяжуулах үйлдвэрийн хүчин чадал 33.68 мян.м³/жил байна. Уг ордын алт агуулсан элсийг гравитацийн аргаар угаан баяжуулж алтны баяжмалын гарц 0.0001 %, 91.8 %-ийн металл авалттай 8.2 кг алт гаргахаар тооцсон байна.

9. Уурхайн цахилгаан хэрэглэгчдийг Төв аймгийн Заамар сумаас ордын дэргэдүүр өнгөрөх 6 кВ-ын өндөр хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугамаас татаж 250 кВт хүчин чадалтай 1 ш бууруулах дэд станц барин цахилгаан эрчим хүчээр хангахаар төсөлд тусгажээ. Ил уурхайн баяжуулах технологийн ажилд жилд 33.1 мян.м³, ажиллагсдын унд ахуйн хэрэгцээнд 1.26 мян.м³, бусад хэрэгцээнд 30.0 мян.м³ ус хэрэглэхээр төлөвлөжээ. Энэхүү усан хангамжийн хэрэгцээний баяжуулах үйлдвэрийн технологийн усны хэрэгцээг уурхайгаас 1 км зайд орших 2 ширхэг хиймэл нуураас (8.53 л/сек), унд ахуйн хэрэглээний усыг 1 ширхэг гүний худгаас (3.5 л/сек) хангахаар тооцоолжээ.

10. Байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээлт ба хаалтын зардалд нийт 177.37 сая төгрөг зарцуулахаар тооцоолсон байна. Үүнээс байгаль орчин хамгаалах зардалд 5.0 сая төгрөг, техникийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 69.66 сая төгрөг, биологийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 34.5 сая төгрөг, мониторингийн зардалд 10.31 сая төгрөг, нийгмийн хариуцлагын хүрээнд 15.5 сая төгрөг, бусад ажилд 42.4 сая төгрөг тус тус зарцуулахаар төсөлд тусгажээ.

11. Уг төслийг хэрэгжүүлснээр 31 хүн ажлын байраар хангагдах ба уурхайн ажилчдын сарын дундаж цалин 1066.32 мян төг байхаар байна.

12. Төсөл хэрэгжүүлэхэд нийт 433.31 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт шаардлагатай байна. Үүнээс биет бус хөрөнгө оруулалт 73.55 сая төгрөг, ил уурхай ба баяжуулах үйлдвэрийн үндсэн техник, тоног төхөөрөмжийн хөрөнгө оруулалт 243.08 сая төгрөг, дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалт 116.68 сая төгрөг байхаар тус тус тооцжээ. Элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн зардалд 104.39 сая төгрөг байхаар тооцоолсон байна.

13. Уурхайг ашиглах хугацаанд нийт 1.29 тэрбум төгрөгийн үйл ажиллагааны зардал гарган, 1.44 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийж 144.07 сая төгрөгийн татварын өмнөх

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

ашигтай ажиллахаар байна. Татвар ногдуулсны дараах байдлаар нийт 129.66 сая төгрөгийн цэвэр ашигтай ажиллахаар байна. Улс, орон нутгийн төсөвт 281.72 сая төгрөг төвлөрүүлэхээр тусгажээ. Уурхайн ашиглалтын хугацаанд нэгж бүтээгдэхүүний бүрэн өөрийн өртөг 151.6 сая төг/кг байна.

14.Төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 234.05 сая төгрөгийн үйл ажиллагааны мөнгөн урсгал бий болох бөгөөд төслийн өнөөгийн цэвэр үнэ цэнэ (NPV, @10%) 78.48 сая төгрөг, өгөөжийн дотоод норм (IRR) 29.92 %, хөрөнгө оруулалтаа нөхөх хугацаа 3.3 сар байхаар тооцжээ.

Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлөөс техник-эдийн засгийн үндэслэлийн захиалагч, боловсруулагч болон төслийн шинжээчид дараах асуудлыг анхааруулж байна.

1. Төсөл захиалагч нь Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 17-ны өдрийн А/205 тоот тушаалаар баталсан Баяжуулах үйлдвэрт тавигдах шаардлага, үйл ажиллагаа эрхлэх журмын дагуу үйл ажиллагаа явуулахыг анхааруулж байна.
2. Төсөл захиалагчид Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/181, А/458 тоот тушаалаар батлагдсан Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журмын дагуу Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж холбогдох байгууллагаар хэлэлцүүлэн, уурхайн хаалт, нөхөн сэргээлт хийхийг үүрэг болгож байна.
3. Төсөл хэрэгжүүлэгч нь хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль, дүрэм журмын дагуу ашиглалтын үйл ажиллагааг явуулж, олборлосон алтаа Монгол улсын төв банк Монгол банкинд “Заамар өгөөмөр хайрхан” ХХК-ийн нэр дээр тушааж байхыг анхааруулж байна.
4. Төсөлд шаардлагатай мэргэжлээр орон нутгийн иргэдийг бэлтгэх, тэдгээрийг ажлын байраар хангах, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлж ажиллахыг төсөл хэрэгжүүлэгчид анхааруулж байна.
5. Байгаль орчныг хамгаалах, эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудалд онцгой анхаарч холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллахыг ЭБМЗ-өөс даалгаж байна.
6. Техник-эдийн засгийн үндэслэлд тусгагдсан техник, технологийн сонголт, уулын ажлын төлөвлөлт, цахилгаан хангамж, дэд бүтцийн сонголт, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шийдлийн талаар төслийн эдийн засгийн үнэлгээг боловсруулсан Уул уурхайн зураг төслийн “Диамонд повдер” ХХК мөн ТЭЗҮ-ийн үнэн бодит байдал, чанарт дүгнэлт гаргасан шинжээч Монгол Улсын зөвлөх инженер Д.Галсандорж тус тус хариуцна.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “БАЯНГОЛЫН ДЭНЖ”-ИЙН
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

Техник-эдийн засгийн үндэслэлд хийсэн шинжээчийн дүгнэлт, зөвлөлийн гишүүдийн саналыг үндэслэн Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн Салбар хуралдаанаас Ашигт малтмалын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.4, 48 дугаар зүйлийн 48.4, Газрын хэвлийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгүүд болон энэ дүгнэлт, холбогдох хуулийн заалтуудыг тус тус үндэслэн дараах шийдвэр гаргахыг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргад уламжлахаар тогтов. Үүнд:

1. Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших MV-005092 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баян-Овоот уул талбайн дэнжийн хэсэг буюу Баянголын дэнжийн дээд хэсгийн (ХШ 722а-723) алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийг хүлээн авах;
2. Техник-эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан уурхайн хүчин чадал, техник тоног төхөөрөмж, технологи, эдийн засгийн тооцоог өөрчлөх тохиолдолд уг техник-эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж ЭБМЗ-ийн салбар хуралдаанаар хэлэлцүүлж байхыг нь зүйтэй төсөл хэрэгжүүлэгчид анхааруулах;
3. Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших MV-005092 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баян-Овоот уул талбайн дэнжийн хэсэг буюу Баянголын дэнжийн дээд хэсгийн (ХШ 722а-723) алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэл, түүнийг хуулсан диск, ЭБМЗ-ийн дүгнэлтийн хамт Геологийн баримтын төв архивд холбогдох шаардлагад нийцүүлэн хүлээлгэн өгөх арга хэмжээг авах.

ТАНИЛЦСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

Б.ЭЛБЭГЗАЯА

ХУРАЛДААНЫГ УДИРДСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

Ч.ЦОГТБААТАР

БОЛОВСРУУЛСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

Э.МӨНХЗОРИГ